

Актуальні питання розвитку Збройних Сил України

УДК 355.212 : 342.742

С.В. Горбенко

Харківський обласний військовий комісаріат, Харків

РОЛЬ ВІЙСЬКОВИХ КОМІСАРІАТІВ В ВИКОНАННІ ДЕРЖАВНОЇ КОМПЛЕКСНОЇ ПРОГРАМИ РЕФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ПО СТВОРЕННЮ ПРОФЕСІЙНОЇ АРМІЇ

Проаналізовано роль військових комісаріатів в виконанні Державної комплексної програми реформування та розвитку Збройних Сил України по створенню професійної армії.

Ключові слова: *військова служба за контрактом, військовий комісаріат, військова частина, відбір, комплектування.*

Вступ

Становиться більш актуальним питання відбору військовими комісаріатами кандидатів на військову службу за контрактом для створення професійної армії, у зв'язку з переходом Збройних Сил України на комплектування військовослужбовцями військової служби за контрактом з 2014 року [1 – 3].

Мета статті. В статті розглядаються питання щодо визначення ролі військових комісаріатів та військових частин по відборі громадян на військову службу за контрактом, їхньої підготовки у військових частинах Збройних Сил України для якісного комплектування Збройних Сил України рядовим, сержантським та старшинським складом військової служби за контрактом, що є одним з аспектів створення сучасної професійної армії.

Основна частина

Відповідно Тимчасової інструкції “Про порядок виконання Алгоритму прийняття та підготовки військовослужбовців за контрактом у військових частинах Збройних Сил України” [1], Директиви начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України “Про організацію комплектування Збройних Сил України рядовим, сержантським та старшинським складом у 2013 році” [2], “Системи роботи службових осіб органів управління, військових частин та військових комісаріатів щодо рекламування військової служби за контрактом, служби у військовому резерві, вступу до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів” [3] та інших керівних документів військовими комісаріатами під час залучення громадян до проходження військової служби за контрактом здійснюються:

пошук (виявлення);

попередній відбір;
оформлення первинних документів особової справи;

направлення до військових частин кандидатів для проходження військової служби за контрактом з числа громадян, які раніше не проходили військової служби, та військовозобов'язаних, придатних за станом здоров'я та рівнем освіти, відповідно до чинного законодавства.

Порядок та терміни проведення заходів відбору:

попереднє вивчення кандидата (вивчення та аналіз документів щодо рівня освіти, професійної підготовки, сімейного стану, вивчення військово-облікових документів, проведення індивідуальних бесід, отримання письмової згоди командира військової частини) – до 1 доби;

проведення медичного обстеження, опрацювання запитів та отримання результатів проведення перевірки обліку в органах Міністерства внутрішніх справ України, та психіатричних і наркологічних лікувальних закладах (після отримання згоди командира) – до 5 діб;

проходження спеціальної перевірки (для сержантів, старшин запасу) – до 2 тижнів;

завершення формування особових справ та направлення кандидатів до військової частини для укладення контракту – до 2 діб.

Під час відбору громадян на військову службу за контрактом військовими комісаріатами забезпечується:

залучення до проведення медичного обстеження кандидатів на військову службу за контрактом лікарів обласних військових комісаріатів;

підтримання щоденної взаємодії військових комісаріатів з військовими частинами щодо постійного оновлення бази даних вакантних посад, залучення кандидатів до проходження військової служби за конт-

рактом та виконання визначених завдань з відбору;

постійне та якісне функціонування в обласних військових комісаріатах автоматизованих робочих місць для роботи програмного комплексу “Відбір”.

Під час взаємодії з військовими частинами, на підставі переліків вакантних посад, занесених до бази даних програмного комплексу “Відбір”, військові комісаріати відбирають громадян, які бажають проходити військову службу та перед проведенням попереднього відбору і формуванням особових справ в оперативному порядку організують отримання письмової згоди командира військової частини. При значній віддаленості військової частини, для якої відбирається кандидат, отримання згоди здійснюється за допомогою технічних засобів зв'язку (засобів електронного документообігу).

У процесі попереднього відбору військові комісаріати здійснюють вивчення кандидатів методами розгляду особистих документів, спілкування. Проводяться психологічне тестування кандидатів, військово-лікарська експертиза. У процесі вивчення кандидатів виявляються особи, які притягалися до кримінальної відповідальності, перебувають під слідством чи судом, на обліку в органах внутрішніх справ, психіатричних, туберкульозних, венеричних, наркологічних диспансерах та інших лікувально-профілактичних закладах.

Проводиться спеціальна перевірка кандидатів, які відбираються для комплектування сержантських (старшинських) посад.

До особової справи додаються такі документи (кількість документів зменшено з 17 до 12):

заява про бажання добровільно вступити на військову службу за контрактом;

послужний список;

довідка про трудову діяльність;

два примірники автобіографії (написаний власноручно та в друкованому вигляді);

службова характеристика (характеристика з місця роботи або навчання);

копії паспорта громадянина України та довідки про присвоєння ідентифікаційного номера;

копії документів про освіту, свідоцтво про укладення шлюбу та народження дітей;

довідка військово-лікарської комісії про придатність за станом здоров'я до проходження військової служби;

аркуш вивчення особистих якостей кандидата;

довідка з Міністерства внутрішніх справ України про відсутність судимості;

довідки про проходження обов'язкового психіатричного та наркологічного оглядів;

дві фотокартки розміром 9 x 12 см.

Направлення до військових частин кандидатів, відібраних на військову службу за контрактом, здійснюється з числа:

військовозобов'язаних, які проходили військову службу – постійно;

осіб, які не проходили військової служби, та жінок – щомісяця, у період з 25 до 30 числа.

Військовими частинами здійснюється остаточний (поглиблений) відбір кандидатів, направлених військовими комісаріатами, за процедурами відповідно до чинного законодавства (професійно-психологічний відбір, перевірка рівня фізичної підготовки), за результатами якого командиром військової частини приймається остаточне рішення про укладення (не укладення) контракту з кандидатом.

Командири військових частин щомісяця надають до військових комісаріатів оновлені переліки вакантних посад, забезпечують надання в оперативному порядку письмових згод до військових комісаріатів.

З громадянами, які звертаються безпосередньо до військової частини, проводять їх вивчення, перевірку професійно-психологічного та фізичного стану. Командир військової частини надає письмову згоду та направляє результати перевірки до військового комісаріату для оформлення документів особової справи.

За результатами відбору командир протягом доби приймає рішення щодо укладення короткострокового (на 1 рік) (після внесення змін до Закону про військовий обов'язок та військову службу) або тривалого контракту (на 3 – 5 років).

Військовослужбовець зараховується до списків особового складу військової частини та на всі види забезпечення, про що видаються відповідні накази командира військової частини.

Контракт на 1 рік укладається з громадянами, які вперше приймаються на військову службу (як правило, неодружені), з визначенням в умовах контракту випробувального терміну до 6 місяців (як правило, на посади, що не визначають бойової здатності або некваліфіковані).

Контракт на 3 – 5 років укладається з військовозобов'язаними, які раніше проходили військову службу, строкову чи за контрактом (як правило, на посади, що визначають бойову здатність або кваліфіковані).

Витяги з наказів по військовій частині про зарахування кандидатів із числа військовозобов'язаних до списків особового складу військової частини надсилаються до військового комісаріату.

У разі відмови в прийнятті кандидата на військову службу йому повідомляються причини відмови. Особова справа повертається до військового комісаріату з повідомленням причин відмови.

Під час випробувального терміну командир має можливість:

переглянути термін контракту з зазначеним військовослужбовцем (з урахуванням його бажання проходити військову службу більш тривалий час), продовжити контракт на термін 3 або 5 років та призначити на посаду рядового складу з більшим тарифним розрядом;

розірвати контракт у будь-який час у разі невідповідності військовослужбовця вимогам проходження військової служби чи за його власним бажанням.

Після дострокового розірвання короткострокового контракту військовослужбовці переводяться в розряд військовослужбовців строкової військової служби.

На військову службу за контрактом не приймаються:

особи, які достроково розірвали контракт (протягом випробувального терміну за власним бажанням або рішенням командира);

особи, які звільнилися з метою подальшого проходження військової служби у військових частинах, де збільшено грошове забезпечення.

Підготовка військовослужбовців за контрактом, прийнятих з військових комісаріатів та з числа строкової військової служби, у військових частинах розгортається відповідно до Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України (зі змінами) (Указ Президента України від 26 жовтня 2012 року № 613/2012).

Командири (начальники) військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій Збройних Сил України зобов'язані організувати належну взаємодію з військовими комісаріатами щодо постійного оновлення бази даних вакантних посад, залучення кандидатів на військову службу за контрактом, надання їм письмових згод, скорочення термінів укладання контрактів з кандидатами, направленими військовими комісаріатами, у відповідності з вимогами Тимчасової інструкції про порядок виконання Алгоритму прийняття та підготовки військовослужбовців за контрактом у військових частинах Збройних Сил України [1];

Військові комісари обласних військових комісаріатів зобов'язані забезпечити виявлення (пошук) кандидатів, оформлення особових справ та направлення їх до військових частин для укладання контрактів відповідно до Тимчасової інструкції про порядок виконання Алгоритму прийняття та підготовки військовослужбовців за контрактом у військових частинах Збройних Сил України [1] не допускати

затримки відібраних кандидатів щодо відправки їх до військових частин.

Висновки

Таким чином розглянувши зазначене питання, проаналізувавши визначений обсяг відбору кандидатів для проходження військової служби за контрактом військовими комісаріатами у 2013 році можна зробити висновок, що роль військових комісаріатів в виконанні Державної комплексної програми реформування та розвитку Збройних Сил України по створенню професійної армії зростає: близько 80% кандидатів відбираються районними (міськими) військовими комісаріатами, решта військовими частинами. Але після проведення організаційно-штатних заходів в районних (міських) військових комісаріатах (травень 2013 року) якість виконання поставленого завдання зменшилась.

Список літератури

1. Тимчасова інструкція "Про порядок виконання Алгоритму прийняття та підготовки військовослужбовців за контрактом у військових частинах Збройних Сил України" затверджена начальником Генерального штабу – Головнокомандувачем Збройних Сил України 14 грудня 2012 року № 22089.

2. Директива начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України від 14 лютого 2013 року № ДГШ-1 "Про організацію комплектування Збройних Сил України рядовим, сержантським та старшинським складом у 2013 році".

3. Система роботи службових осіб органів управління, військових частин та військових комісаріатів щодо рекламування військової служби за контрактом, служби у військовому резерві, вступу до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів затверджена Міністром оборони України від 16 серпня 2013 року № 7425.

Надійшла до редколегії 26.07.2013

Рецензент: д-р військ. наук, проф. І.О. Кириченко, Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків.

РОЛЬ ВОЕННЫХ КОМИССАРИАТОВ В ВЫПОЛНЕНИИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ КОМПЛЕКСНОЙ ПРОГРАММЫ РЕФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ УКРАИНЫ ПО СОЗДАНИЮ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ АРМИИ

С.В. Горбенко

Проанализирована роль военных комиссариатов в выполнении Государственной комплексной программы реформирования и развития Вооруженных Сил Украины по созданию профессиональной армии.

Ключевые слова: военная служба по контракту, военный комиссариат, военная часть, отбор, комплектование.

THE ROLE OF MILITARY COMMISSARIATS IN COMPLETING COMPLEX PROGRAMME OF REFORMING AND DEVELOPING OF UKRAINIAN ARMED FORCES AND CREATING PROFESSIONAL ARMY

S.V. Gorbenko

The role of military commissariats in completing government complex programme of reforming and developing Armed Forces of Ukraine into professional army was analyzed.

Keywords: conscript service, military commissariats, military unit, selection, completing.